

ChristenUnie
Het Hogeland

Eenheid in verscheidenheid

**Coalitieakkoord voor de gemeente Het
Hogeland 2019 – 2022**

Inleiding

Na de gemeenteraadsverkiezingen op 21 november 2018 zijn na een (in)formatieronde de vier partijen: GemeenteBelangen, CDA, ChristenUnie en PvdA, overeengekomen dat zij in de komende bestuursperiode het dagelijks bestuur van de nieuwe gemeente Het Hogeland willen gaan vormen. Gezamenlijk willen wij, samen met de andere politieke partijen, de koers uitzetten voor een gemeente die toegankelijk is en dichtbij de inwoners staat.

De partijen hebben een coalitieakkoord bereikt waarbij thema's op hoofdlijnen zijn uitgewerkt. Dit akkoord sluit zoveel mogelijk aan bij de visie Ruimte! die samen met de inwoners is opgesteld op weg naar Het Hogeland. Ruimte is een begrip dat je letterlijk kunt nemen, maar ook vol symbolische betekenis is. Zo is er de fysieke ruimte, ons prachtige landschap en de bijzondere dorpen, buurtschappen en kernen daarbinnen, en er is de ruimte voor inwoners om hun leven vorm te geven. Ruimte voor ondernemers om bedrijfsmatige en economische kansen te benutten, voor maatschappelijke organisaties om de samenleving te ontwikkelen en voor bestuurders en medewerkers om voor inhoudelijke vraagstukken pragmatische oplossingen te bedenken en die het liefst als 'maatwerk' tot uitvoering te brengen. We willen inwoners de ruimte geven, vanuit een positieve insteek.

In dit coalitieakkoord op hoofdlijnen krijgt een aantal thema's onze extra aandacht. We vertellen wat onze ambities voor de komende periode zijn en hoe we omgaan met de uitvoering van de projecten, beleidsplannen en –maatregelen waar de BMW-gemeenten al mee bezig waren.

Een bestuur dichtbij inwoners en ondernemers

Bestuurlijk aanspreekpunt per gebied

Het Hogeland is bijna de grootste gemeente van Nederland qua oppervlakte. Dan is het een uitdaging voor het bestuur om dichtbij te zijn en te weten wat er in elk van de meer dan vijftig dorpen en kernen speelt. We zien het als onze opgave om de inwoners en ondernemers te blijven opzoeken en te luisteren naar wat hen bezighoudt. We zullen daarom werken met gebiedswethouders voor elk deel van de gemeente, zodat er specifiek aandacht is voor elk gebied, en de bewoners, ondernemers en organisaties een eerste aanspreekpunt hebben.

Veilig en verstandig van het gas af

Gevolgen gaswinning

De gaswinning gaat naar nul, zo is het beleid van de minister. Maar de gevolgen van de gaswinning zullen ons nog jaren bezighouden. De versterkingsopgave is groot en heeft veel impact. Wij willen samen met inwoners en bedrijven strijden voor veiligheid, gezondheid, spoedig schadeherstel, voor versterking van huizen, scholen en zorginstellingen én werken aan een nieuw toekomstperspectief voor de regio. Het is belangrijk om actief met inwoners en bedrijven te communiceren en daarin realistisch te zijn over wat de bewoner van de gemeente kan verwachten. In het gasdossier werken we nauw samen met de andere gemeenten en de provincie, want samen staan we sterk, maar we komen ook op voor ons specifieke belang. Het college wil de mogelijkheden benutten in elk van de drie pijlers (1. Groningse Kracht en Trots, 2. Groningse Natuur, Energie en klimaat en 3. Groningse economie en Markt) van het Nationaal Programma Groningen.

Daarbij zetten we in op koppelkansen met de projecten die we vanuit Het Hogeland zelf al willen oppakken, waardoor onze voorgenomen projecten als onderdeel van het Nationaal Programma of deels als cofinanciering daarvan kunnen dienen.

Energietransitie op elke schaal

Tegelijkertijd is er de opgave om alternatieven voor gas te ontwikkelen. Onze gemeente is met de energiebedrijven in de Eemshaven een belangrijke speler in de energievoorziening. Het Hogeland kan samen met het bedrijfsleven en andere partijen een aanjager zijn in de energietransitie. We willen daarbij ruimte bieden voor innovatie. Dit geldt overigens niet alleen voor initiatieven op het gebied van energie, maar voor alle initiatieven die bijdragen aan het oplossen van het wereldwijde probleem van de klimaatverandering.

In deze raadsperiode willen we een klimaatvisie opstellen en beleid ontwikkelen voor de energietransitie op kleine schaal. We willen het lokale initiatief stimuleren en ook oog houden voor de inwoners met minder draagkracht. Daarbij gaan we op zoek naar (externe) financiële mogelijkheden om het mogelijk te maken dat iedereen, laagdrempelig, deel kan nemen aan duurzame initiatieven. Inwoners en bedrijven willen we stimuleren en faciliteren om het fossiele energieverbruik te verminderen. Wij willen daarbij ook zelf een voorbeeldfunctie vervullen door te streven naar duurzame gemeentelijke gebouwen en voertuigen.

Betaalbare zorg voor iedereen

Nieuwe zorgvisie

We stellen deze raadsperiode een nieuwe zorgvisie vast, waarin we inzetten op preventie en gezond ouder worden in de eigen omgeving, met voor iedereen toegang tot betaalbare zorg. Mensen moeten én willen langer thuis blijven wonen. Daarvoor is goede basiszorg van het grootste belang. Maar in ons dunbevolkte gebied staan de zorgvoorzieningen onder druk. In de op te stellen zorgvisie werken wij in samenwerking met zorgpartijen uit hoe we de zorg van de toekomst het beste kunnen vormgeven. Daarbij kijken wij ook naar het aantrekken van 1.5- lijnszorg naar onze gemeente, waarbij we samen met zorgpartijen een centrum opzetten waar een aantal specialismen spreekuur hebben, waar gediagnosticeerd en behandeld kan worden en kleine operaties verricht worden. De versterkingsopgave voor zorggebouwen geeft ons hierbij de nodige kansen. Zo kan bijvoorbeeld in Uithuizen een aantal zorgvoorzieningen worden samengevoegd tot één sterk zorgcentrum. Ook in Winsum wordt er nieuwgebouwd en zal met de Tirrel een mooi toekomstbestendig complex met wonen, zorg, scholen en voorzieningen worden gerealiseerd.

Ook zetten wij in op beschutte, kleinschalige woonvormen voor ouderen, daar waar er behoefte aan is. Een goede mogelijkheid zijn de coöperatieve vormen zoals die zijn ontstaan in Kloosterburen en Warffum. Ook willen we de transformatie van de zorg verder vormgeven door bijvoorbeeld algemeen toegankelijke voorzieningen te realiseren, zoals vormen van dagbesteding voor ouderen en dementerenden. Dat voorkomt de behoefte aan zwaardere zorg.

Betaalbaarheid WMO

Met name maatregelen van het Rijk op het gebied van de Wmo (het abonnementstarief) en de loonstijgingen zetten de betaalbaarheid van onder andere de huishoudelijke ondersteuning onder druk. De beschikbare middelen zullen wij steeds zo effectief mogelijk blijven inzetten voor de meest kwetsbare doelgroepen. Daartoe werken wij jaarlijks een programma sociaal domein uit, passend bij de financiële mogelijkheden. Wij gaan actief gezondheidsbeleid voeren waarbij preventie voorop staat.

Welzijnswerk

Het welzijnswerk wordt nu voor een belangrijk deel uitgevoerd door Mensenwerk Hogeland, zowel op individueel niveau als collectief door de inzet van buurtwerkers. Onze dorpencoördinatoren zijn belangrijk om samen met de inwoners krachtige vitale dorpen te ontwikkelen op basis van een eigen dorpsvisie. In de dorpen zijn de dorpshuizen en ontmoetingspunten van grote betekenis. In nieuw vorm te geven beleid zal verder uitgewerkt worden hoe we als gemeente verdere ontwikkeling daarvan stimuleren. Het vrijwilligersbeleid is in 2018 vastgesteld en voorziet onder meer in versterking van onze vrijwilligerssteunpunten. Ook zetten wij in op ondersteuning van mantelzorgers.

Jeugdzorg en jeugdbeleid

Preventie en het op tijd signaleren van problemen werkt het beste als er een goede samenwerking is tussen alle partijen die te maken hebben met opgroeiende kinderen. Deze samenwerking willen wij met de betrokkenen optimaliseren. Wij denken daarbij zo breed mogelijk: kind-ouders-onderwijs-zorg. Voorlichting, samenwerken en een integrale aanpak zijn de uitgangspunten. Wij zetten ons optimaal in om een passend antwoord te geven op de oplopende financiële tekorten in de Jeugdzorg zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit.

Iedereen doet mee in onze samenleving

Inclusieve arbeidsmarkt

De inclusieve arbeidsmarkt is ons streven, maar is nog lang geen feit. Meedoen op alle mogelijke manieren, in werk, sport, cultuur, politiek enzovoort, is belangrijk voor de kwaliteit van leven en voor de kracht van de samenleving als geheel. Met de integratie van Werkplein Ability in onze gemeentelijke organisatie geven wij vorm aan de inclusieve arbeidsmarkt. De komende tijd vullen wij dit verder in door onder meer afspraakbanen en beschutte werkplekken te realiseren, óók binnen de gemeentelijke organisatie. Ook onze meest kwetsbare inwoners moeten kunnen meedoen in onze samenleving. Gebleken is dat laaggeletterdheid een grote drempel is hierbij.

Onderwijs en arbeidsmarkt

Nieuwkomers begeleiden wij extra, indien nodig, om ze een volwaardige plek in onze samenleving te kunnen bieden. De arbeidsmarkt trekt aan en dat biedt kansen! Samen met Noorderpoort en het Alfacollege worden vakopleidingen op mbo 1 en 2 niveau gerealiseerd in onze gemeente. Ook het MKB, Ability en onze vmbo-scholen betrekken wij bij de uitwerking van deze plannen voor een (V)MBO-campus voor (om)scholing van jongeren en volwassenen. Het 1000-banenplan, het plan waarbij het ministerie middelen beschikbaar stelt voor het realiseren van 1000 extra banen in het aardbevingsgebied, biedt hiervoor ook financiële mogelijkheden waar wij een beroep op zullen doen om de aansluiting van onze inwoners op de arbeidsmarkt te verbeteren. We stimuleren mensen om toe te treden tot de arbeidsmarkt.

Armoedebeleid en schuldhulpverlening

Het minimabeleid en het armoedebeleid worden in 2019 geëvalueerd en vernieuwd. Nieuwe thema's op het gebied van armoedebeleid zijn "energiearmoede" en "mobiliteitsarmoede". De uitvoering van de schuldhulpverlening zullen wij in 2019 nader beschouwen, omdat deze nu deels bij de VKB en deels bij de GKB is belegd.

Inrichting van de ruimte samen met inwoners

Interactieve beleidsvorming

De coalitiepartijen streven naar maximale participatie van inwoners bij nieuwe ontwikkelingen in het ruimtelijk domein. Coproduceren en consulteren zijn daarbij sleutelbegrippen. Door middel van deze interactieve beleidsvorming werken we samen met inwoners aan het gebied. We gaan uit van "ja, mits" in plaats van een "nee, tenzij". Inwoners worden correct en snel geïnformeerd, zowel bij ontwikkelingen in hun omgeving als ook in verdere trajecten zoals bij zienswijzen en reactienota's. De gemeente bewaakt het algemene belang maar heeft extra aandacht voor de belangen van inwoners die in hun omgeving te maken krijgen met ontwikkelingen. Gebiedseigenheid verdient maatwerk.

Omgevingswet

De omgevingswet is een nieuwe wet met veel impact voor inwoners en bedrijven, maar zeker ook de gemeentelijke organisatie. De nieuwe wet biedt kansen om tot nieuw beleid voor de organisatie komen. We kiezen voor een integrale aanpak en beginnen met het maken van een omgevingsvisie. Dat wordt een integrale visie op hoe we de leefomgeving van Het Hogeland zien en willen inrichten, ruimtelijk en sociaal. Dat visietraject doen we samen met onze inwoners en andere partners (stakeholders).

Infrastructuur

De bereikbaarheid van Het Hogeland moet goed zijn. Lopende projecten worden uitgevoerd. We zien duidelijke koppelkansen bij infrastructurele ontwikkelingen in en rondom de stad Groningen op gebied van mobiliteit. Regionale en provinciale investeringen moeten worden benut. De ambitie is om een integraal mobiliteitsplan voor ons gebied op te stellen waarbij kansen en knelpunten in beeld worden gebracht, waaronder de Oost West verbinding. We willen het fietsen en het gebruik van het openbaar vervoer bevorderen. Wegen willen we beter aan laten sluiten bij het gebruik, denk daarbij aan de inzet

van passeerstroken in het buitengebied en mogelijke oplossingen om de verkeersbelasting van de dorpskernen te verlagen. We willen de bereikbaarheid van de Eemshaven vanuit Groningen verbeteren, en vice versa. De N361 vormt samen met de Eemshavenweg de ruggengraat van onze bereikbaarheid. Ook hier zijn verbeteringen mogelijk.

Publiek vervoer

In 2018 is gestart met het Publiek Vervoer waarin leerlingenvervoer, WMO-Vervoer en kleinschalig openbaar vervoer zijn geïntegreerd. De komende periode zullen we dit verder door ontwikkelen om tot een efficiënt publiek vervoerssysteem te komen.

Ruimte voor bedrijven

Diverse bedrijventerreinen zijn vol en dat vraagt snel aandacht. Daarnaast moet ook gekeken worden naar de planologische ruimte in de havengebieden. De situatie in de Eemshaven is uniek. We willen de kansen die daar liggen volop benutten, maar hebben ook oog voor de (slag)schaduwkanten van deze ontwikkeling, zoals bijvoorbeeld in het dorp Oudeschip. De gemeente moet zich blijvend inzetten voor een regeling waarbij inwoners van dit dorp de zekerheid hebben dat ze hun huis kunnen verkopen.

Bouwen aan vitale dorpen en kernen

Onze gemeente is een aantrekkelijke woongemeente. De druk op de woningmarkt in de stedelijke gebieden zoals Groningen geeft kansen in onze regio, met name in Winsum en Bedum, waar voorlopig sprake blijft van lichte groei. Deze dorpen maken ook deel uit van de regiovisie Groningen-Assen. In de nieuwbouwprojecten zetten wij in op aardgas loos bouwen. In de meer perifere delen van de gemeente zetten we vooral in op een kwalitatief goed en aantrekkelijk woonklimaat voor verschillende doelgroepen.

Huurwoningen dienen van voldoende kwaliteit te zijn. Met de woningcorporaties maken we afspraken over onderhoud van woningen en de woonomgeving, over de samenstelling van de buurt en verduurzaming. Maar ook de particuliere woningvoorraad vraagt de nodige aandacht. In sommige dorpen is er sprake van verpaupering. Om de kwaliteit van de woonomgeving te verbeteren is het nodig dat leegstaand vastgoed kan worden aangepakt of gesloopt. Daarbij moet er in kleine dorpen de mogelijkheid zijn om deze te vervangen door enkele woningen (passend bij de vraag in dat dorp). Daarnaast zetten wij in op nieuwe woonconcepten zoals combinaties van wonen met zorg.

In deze raadsperiode willen wij voor de gehele gemeente samen met inwoners een woonvisie opstellen en concrete maatregelen uitwerken. Daarbij kan ook de inzet van een mogelijke garantieregeling in het kader van het aardbevingsprogramma betrokken worden. Voor mensen met een beperking moeten er voldoende en passende woningen beschikbaar zijn. Daarnaast ligt er een specifieke opgave om goede huisvesting te realiseren voor de toeloop aan werknemers in de Eemshaven.

Meer aandacht voor onderwijs en sport

Onderwijs

Onze ambitie is dat alle kinderen vanaf de leeftijd van 2 jaar uit Het Hogeland onderwijs kunnen volgen.

Passende, toekomstbestendige onderwijshuisvesting heeft onze aandacht, waarbij er ook oog is voor de veiligheid in en rond de scholen.

Vernieuwende onderwijsconcepten, bijvoorbeeld in combinatie met zorg, zijn kansrijk als er koppelingen gemaakt kunnen worden, met bijvoorbeeld de versterkingsopgave waar wij in onze gemeente mee te maken hebben.

Wij willen samen met de schoolbesturen kijken naar mogelijkheden om de samenwerking tussen de scholen voor voortgezet onderwijs uit te breiden met het mbo.

Sport en bewegen

Sport is goed voor onze gezondheid. Sportverenigingen zijn goed voor de sociale cohesie en leefbaarheid van onze dorpen. In het nieuw op te stellen sportnota creëren we een gelijk speelveld. Daarin zoeken we met de verenigingen naar een goede balans in de gemeentelijke en eigen verantwoordelijkheid. Naast georganiseerde sport wordt er ook steeds meer individueel gesport. In de op te stellen sportnota wordt daarom ook aandacht gegeven aan sport en spel in de openbare ruimte. We doen actief aan sportstimulering. Sportverenigingen, maar ook het onderwijs zijn daarin belangrijke partners. Om het contact met de vele sportverenigingen in onze gemeente te optimaliseren streven we naar een sportplatform waarin de belangen van alle verenigingen behartigd worden. Dit platform is sparringpartner van de gemeente. Speeltuinen zijn belangrijk voor de leefbaarheid van dorpen, buurten en wijken. We stimuleren dat inwoners daarin zelf het initiatief nemen.

Diversiteit en toegankelijkheid van cultuur

Kracht en trots

Erfgoed dient goed beschermd te worden. De identiteit en de eigenheid van het Hogeland manifesteert zich op tal van manieren. Enerzijds in het landschap zelf dat door mensen gecreëerd deel is van het oudste cultuurlandschap van Nederland, en anderzijds in de ondernemingszin en creativiteit van de gemeenschappen, verenigingen en individuen. De kracht en trots van het Hogeland komt daarin tot uitdrukking. Het Nationaal Programma Groningen biedt in de pijler 'Kracht en Trots' mogelijkheden om dit verder te versterken.

Kunst en cultuur

Kunst en Cultuur zijn de smaakmakers van Het Hogeland. Vanuit de sector ontstaan mooie initiatieven, zoals het Cultuurmanifest. Wij omarmen dit. Het kan als basis dienen om kunst en cultuur naar een hoger plan te brengen. Daarbij is een lokaal en bovenlokaal perspectief te onderscheiden. We gaan in gesprek met de diverse musea om te bekijken welke kansen en knelpunten zij in hun sector zien. De bibliotheek en de muziekschool zijn waardevolle instellingen. We willen naar een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening. Marketing en educatie vinden wij belangrijk voor Het Hogeland.

Economische kansen creëren en benutten

Economische agenda

Op basis van de economische visie, dit jaar ontwikkeld in de BMW-gemeenten, zullen we deze raadsperiode een economische agenda ontwikkelen. Het Hogeland is een uniek economisch gebied. Het ondernemersklimaat in Het Hogeland moet goed zijn voor grote bedrijven, MKB en ZZP'ers. De gemeente kan faciliteren en stimuleren om de economie te versterken. Bestaande visies op de havengebieden worden gecontinueerd en zo nodig geactualiseerd. De verbinding met onze buurgemeenten en de Ems-regio (Eems Dollard Regio) wordt gezocht en onderhouden. Het Hogeland is een gemeente die wil samenwerken maar wel een eigen rol en positie kiest.

Havens

Prominent in de economische agenda is de verdere ontwikkeling van de Eemshaven en Lauwersoog, waarin we als gemeente een actieve rol willen vervullen. Niet alleen om de kansen te benutten, maar ook om de ontwikkeling van de haven in samenhang met het omliggende gebied te laten plaatsvinden.

Recreatie en toerisme

Het Hogeland heeft veel te bieden. Voor onze eigen inwoners, maar zeker ook voor de toerist. Vanaf de stad Groningen tot en met het Werelderfgoed Waddenzee is een keur aan afwisselende en unieke

landschappen, cultureel erfgoed, musea, galerieën en activiteitencentra. Ons gebied heeft veel te bieden voor de recreant. De gemeentelijke rol ligt daarin vooral in de openbare ruimte. Fiets- en wandelpaden zijn op orde en waar mogelijk breiden we het netwerk uit. We hebben vele mooie vaarwegen. De vaarrecreatie dient verder ontwikkeld te worden. Knelpunten in vaarwegen pakken we samen met de verantwoordelijke partners aan.

Gebiedsmarketing

Het Hogeland verdient meer bezoekers. In deze raadsperiode moeten we de kansen daartoe benutten. Iedereen heeft baat bij meer bezoek en verblijf in onze gemeente en daarom zullen we ook alle betrokkenen vragen een bijdrage te leveren. Wij willen graag naar één toeristische organisatie binnen de gemeentegrens: een organisatie van en door ondernemers. De gemeente biedt professionele ondersteuning aan die organisatie, middels capaciteit en middelen. Samen met de ondernemers brengen we het toerisme naar een hoger plan binnen de gemeentegrens. Daarin zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met organisaties buiten de gemeentegrens, zoals Marketing Groningen en de Waddenpartners (Waddenopgave).

Landbouw en visserij

De landbouw is een belangrijke bedrijfstak binnen onze gemeente. We geven de landbouw de ruimte, en zoeken daarbij het evenwicht met de omgeving en de natuur. Onze landbouwers zijn naast producenten ook natuurbeheerders. De gemeente zoekt actief het contact met de landbouw- en natuurorganisaties om in gezamenlijkheid tot een goede balans te komen.

De visserij is een van oudsher aanwezig in onze kustregio. Ze is belangrijk voor de haven van Lauwersoog en Zoutkamp. Voor deze bedrijfstak wil de gemeente een actieve partner zijn en behartiger van de belangen binnen en buiten de gemeente.

In Lauwersoog zien we een belangenafweging tussen de industriële en recreatieve bedrijvigheid. Beide zijn essentieel voor het gebied. We zoeken samen met alle betrokkenen naar een goede balans. Het geplande Werelderfgoedcentrum biedt kansen voor de ontwikkeling op gebied van recreatie en toerisme.

Beheer en onderhoud

Samen met de bewoners

We hebben een groot en uitgestrekt gebied te onderhouden. We zoeken de interactie met onze inwoners bij het beheer van de openbare ruimte. Dorpen en wijken krijgen desgewenst zelf hierop invloed of nemen het (deels) van ons over.

Harmonisatie beheer en onderhoud

Op alle onderdelen willen we actuele en geharmoniseerde beheersplannen. De vier buitendiensten van de voormalige gemeenten samenvoegen tot één dienst en het invlechten van een deel van het voormalige werkvoorzieningsschap daarin is een flinke uitdaging, en een kans. We kijken daarbij niet alleen 'naar binnen', maar nadrukkelijk ook 'naar buiten'. Samen met de lokale ondernemers, de werkmaatschappij en de 'buitendienst' zoeken we naar een optimale samenwerking en balans tussen zelf doen en in-/uitbesteden.

De begraafplaatsen vormen een specifiek aandachtspunt in het beheer en onderhoud. Het begraafbeleid willen we harmoniseren waarbij de 'menselijk maat' leidend is zowel qua onderhoud van begraafplaatsen als de betaalbaarheid van het begraven.

Vastgoed

De gemeente is eigenaar van veel vastgoed. Hiervoor maken we een actueel beheersplan. We kijken kritisch naar ons vastgoedbezit. Algemeen kader daarbij is dat we alleen vastgoed in bezit hebben dat we gebruiken voor de publieke dienst dan wel strategisch vastgoed. Daarnaast geven we met ons

vastgoed het goede voorbeeld in duurzaamheid. Bij een nieuw beheersplan komt een plan voor het verduurzamen van dat vastgoed.

Afval, water en circulaire economie

We gaan steeds meer naar een circulaire economie. De principes hiervan onderschrijven we en daaraan willen we concreet uitvoering geven. We komen met een nieuw afvalbeleid en één systeem voor de afvalinzameling en verrekening. We willen bijdragen aan de bewustwording van onze inwoners en ondernemers. De landelijke doelstellingen in het terugdringen van het aantal kilo's restafval per huishouden zijn ook voor ons uitgangspunt. We zoeken naar een optimale balans tussen het aanmoedigen van afvalscheiding en het beheersen van de kosten. Met betrekking tot het (afval)water komen we tot een nieuw afvalwaterbeheersplan en streven we naar een optimale samenwerking binnen de Waterketen.

Een sterke samenwerkingspositie in de regio

Versterken bestuurskracht

Een van de doelen van de herindeling tot een grotere gemeente is het versterken van de bestuurskracht en het beter behartigen van de belangen van de inwoners en ondernemers in dit gebied in het krachtenveld van provincie, regio en Rijk.

De coalitiepartijen leggen in deze raadsperiode de nadruk op het zorgvuldig definiëren van die nieuwe positie. Samen met ondernemers en partnerorganisaties zullen we een eigen agenda formuleren die daarbij als leidraad kan dienen.

Verbeteren samenwerking

Als we samen weten wat we willen, dan is het duidelijk wat we van de samenwerking met anderen verwachten. Bijvoorbeeld in het aardbevingsgebied in relatie tot het Nationaal Programma Groningen, in de regio Assen-Groningen, in Noord-Nederland, of in Nederland en zelfs Europa. Naast deze grotere verbanden, zijn er nog tal van kleinere verbanden waarin de nieuwe gemeente haar positie opnieuw moet definiëren, zoals in de samenwerking met Groningen, de DAL-gemeenten en in de Veiligheidsregio. We willen aansluiten bij de P10. De P10 is het samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten in Nederland die allemaal voor vergelijkbare ambities en uitdagingen staan.

De rollen en takendiscussie met de provincie willen we opnieuw aangaan. Wij willen bereiken dat de gemeente meer beleidsvrijheid krijgt van de provincie.

Een gezond financieel beleid

Solide en voorzichtig

De komende periode wordt gewerkt aan een solide financiële gemeente. Een voorzichtig financieel beleid is daarbij essentieel. Dit betekent dat gekeken moet worden hoe ambities met structurele financiële gevolgen de komende raadsperiode gerealiseerd en zo nodig geprioriteerd kunnen worden. Ook het toekomstig ambitieniveau zal nader worden bekeken.

Tijdens de vorming van de nieuwe gemeente, zijn er diverse aannames gedaan over wat nodig is aan mensen en middelen per taakveld. We hebben het eerste begrotingsjaar, 2019, nodig om te achterhalen of deze aannames kloppen en wat daarin te krap of juist te ruim is begroot.

Een efficiency slag in de gemeentelijke organisatie is op termijn te verwachten. We streven naar een gezonde organisatie die in staat is de door het college gewenste opgaven uit te voeren. Dat betekent enerzijds investeren in de ontwikkeling van de nieuwe organisatie. Anderzijds zullen de gemeentelijke ambities goed vertaald moeten worden naar voor de uitvoering benodigde ambtelijke capaciteit.

Ten slotte....

Niet alles wat we gaan doen, staat in dit coalitieakkoord. Natuurlijk staan we op de schouders van onze voorgangers en realiseren wij wat al eerder is besloten. Er zijn verder nog tal van kleine en grote onderwerpen die de komende jaren de revue zal passeren. Dat vraagt om ruimte voor nadere afweging en prioritering. Daarbij kiezen wij er nadrukkelijk voor ook ruimte te bieden aan de andere politieke partijen om ideeën en suggesties aan te dragen en met ons de nadere keuzes en prioritering te bepalen.

Waar het om gaat is dat we met elkaar, college, raad en ambtelijke organisatie een goede start maken met onze nieuwe gemeente en dat we daarbij de ruimte voelen om kritisch te zijn, feedback te geven en weten dat we altijd weer het gesprek kunnen en willen aangaan.

Ook niet alles waar het nieuwe college voor verantwoordelijk is, is onderwerp van politiek debat. Alles wat voor ons dagelijks en vanzelfsprekend is, verdient ook de aandacht die het verdient. Gewoon het werk goed doen, waarvoor we allemaal zijn geroepen, is een kwaliteit op zich die we koesteren en waarderen. En dat er ook het nodige fout zal gaan, zeker in een nieuwe organisatie met een nieuw college en een nieuwe raad, dat snappen we allemaal. De kunst is om er steeds weer van te leren.

Voor de inwoner en ondernemer van deze mooie gemeente zal er ook wat veranderen. Bij elke verandering nemen we iets mee en laten we iets los. We hopen dat we veel van het goede kunnen behouden en nog veel meer samen kunnen bereiken in de nieuwe gemeente Het Hogeland. Dat is waar deze coalitiepartijen voor willen gaan. Ambitueus, daadkrachtig en realistisch. Wij benutten de Ruimte van en voor Het Hogeland!